ABONNEMENTS

Annonces Légales

Annonces Commerciales

Đông-Pháp Thời-Báo

Le Courrier Indochinois

NĂM THỨ HAI SỐ 356
Ngày thứ sáu
27 Février 1925

Tổng-lý : NGUYỄN-KIM-ĐÍNH
Chủ-bút : NAM-KIỀU

MỖI TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

SAIGON

Dây thép nói (Téléphone)

GIÁ BÁN

Muốn báo phải trả tiền trước
Mandat và thư đề gửi cho
M. NGUYỄN-KIM-ĐÍNH

CÚNG THÌ BÁO - CHƯƠNG !

Đọc báo *L'Echo Annamite* số 214 ra ngày 21 Février 1925, thấy bài « Il y a avocats et avocats» (cúng thi Trạng-sư !) Nhơn có nhiều cậu hiệp với sở-kiến của mình, nên viết ra bài « cúng thi báo chương » nầy !

Sự quan-sát của người đời, nếu cứ lấy bề ngoài thì thường nhiều khi lầm, nhứt là thời-buổi nầy là thời-buổi vật-nhất thạnh - hành, như ta không phòng-tâm con mắt cho xa, khoét lỗ tai cho rộng, thì thường bị những vẻ loè-loẹt hay những cái danh-vọng hảo - huyền nó huyễn-diệu được mình. Không nói đâu xa, nói ngay như trong đám báo-chương ta đây ! Cứ lấy đại-thể mà xét, thì tờ báo là cơ-quan của quốc-dân ; người viết báo là người đứng đầu dư-luận của quốc - dân ; trách-nhiệm nghe ra lớn - lao lắm ; danh-vọng nghe ra cao - trọng lắm ; ấy cũng vì cái trách-nhiệm lớn-lao ; cái danh - vọng cao - trọng ấy ; nên xui lắm kẻ ham : nhiều người muốn ; do thiệt mà sanh hư ; do chơn mà sanh giả, những người quả có tấm lòng nhiệt-thành, quyết đem gan-óc mà khai - hóa cho quốc-dân, thì trong nghìn muôn người chưa chắc đã có một người, còn những bọn đội lốt mang râu, coi nhà báo làm nhà buôn, lấy cái danh - vọng chủ-bút báo nầy trợ-bút báo kia mà loè-loẹt người ta thì nghe ra nhiều lắm. Những hạng người ấy tâm-sự đã chẳng ra gì ; học-thức lại càng chật - hẹp : tư-tưởng không đầy một tấc ; kiến-văn không ra khỏi nhà ; nhơn cái buổi quốc - văn hoàn - hôn nầy, chiếm đặng một góc chiếu trên đàn ngôn-luận, khác nào kẻ cắp gặp buổi chợ đông ; tép-tôm gặp kỳ nước lớn ; rồi thì thấy người bàn ta cũng bàn ; thấy người nói ta cũng nói ; người nghị-luận ta cũng nghị-luận : người văn - chương ta cũng văn-chương : nghị - luận thì tầm bậy tầm bạ ; văn-chương thì tiếng mẹ đẻ cũng chưa biết đúng ; vậy mà có ai hỏi đến, đã vội-vàng đáp : tôi là Chủ-bút một tòa nhựt - trình đây ! Cái tiếng Chủ-bút tràn đến cả sòng cờ bạc đối với các tay bợm-bãi ; cái tiếng Chủ-bút tràn đến cả phòng ngủ đối với các ả làng chơi : cũng có khi dùng tiếng Chủ-bút để hăm-dọa người mà lấy tiền ; cũng có khi dùng tiếng Chủ-bút để khoe - khoang với người cho thêm giá - trị ; than-ôi ! Cũng thì một tiếng Chủ-bút, một ngòi bút biết bình vực quyền-lợi cho quốc-dân ; một ngòi bút biết khai - hóa thiêng-liêng như thế : cũng có ngòi bút khốn-nạn đê-tiện như thế ; ông Chủ-bút nầy : ông Chủ-bút nọ ; trong làng đồng-nghiệp biết ai là dở biết ai hay !

Ký-giả viết bài nầy, không phải đem tấm lòng nghiêm-khắc đối với các bạn đồng-nghiệp mà bới lông tìm vít nọ kia, chỉ vì đau lòng cho những vai tuồng diễn trên sân khấu báo-chương xứ ta ngày nay, có lắm khi đáng tức-giận ; mà cũng có lắm khi đáng kinh-sợ ; tức-giận cho kẻ làm mất giá-trị của báo-chương ; kinh - sợ cho làng báo ngày nay lại có một hàng người như thế. Ôi ! Cúng thì đồng-nghiệp ! Cúng thì báo-chương !

Nghe nói vừa rồi có ông Trương-hoàng-Lâu ở Câu-kê chỉ vì muốn đeo cái mặt nạ báo-chương để loè-loẹt mấy người chức-dịch trong chốn hương-thôn, mà bỏ ra mấy ngàn đồng bạc để mua cái địa-vị Quản-lý tờ báo Nhựt-Tân ; khi đã mua được rồi, cậu ta lấy làm đắc-chí lắm, in danh-thiếp dán cùng các ngách đường và nhà việc, khác nào các nhà buôn dán giấy rao hàng. Ấy cái tư - cách của một hạng người như thế ; cách hành-động của một người như thế, thiệt đáng cười mà cũng đáng thương !

Vừa rồi phái-bộ Nhựt - bổn tới đây, trong đó lại có đi theo mấy nhà viết báo, nghe đâu bạn đồng-nghiệp ta khi đãi tiệc có đọc bài diễn-văn chúc mừng, bài diễn-văn ấy có quan-hệ cho thể-diện làng báo xứ ta, nhưng không biết diễn-văn thế nào ; tư-tưởng thế nào ; văn-chương thế nào ; đối-phó với bạn đồng-nghiệp thế nào ; đại - biểu cho báo - chương xứ ta thế nào không biết !

NAM-KIỀU

Công-văn lược-lục

THIÊN-BỔ

M. Nguyễn văn Dung, Thú-y thí sai hạng năm, ở Tân-sơn-nhứt (Gialđịnh) đắc lịnh tùng quyền quan Thú-y quản-lý quận thứ ba ở Mytho. M. Ng. v. Dung sẽ ở tại Travinh dặng coi về tỉnh Travinh và Bentre.

M. Kiều thiện Thế, Thú-y thí sai hạng năm ở Cầnthơ, đắc lịnh tùng quyền quan Thú-y quản lý quận thứ năm ở Giadinh thế cho M. Ng. văn Dung đổi đi chỗ khác.

M. Huỳnh v. Đậu dit Sanh Thừa-biện hạng tư ở Biênhòa đắc lịnh tùng quyền quan chủ-tỉnh Bentre, thế cho M. Nguyễn văn Nhung, Thơ-ký, đổi đi chỗ khác.

M. Ng. văn Nhung, Thơ ký hạng nhứt, giúp việc tại tỉnh Bentre, đắc lịnh đi giúp việc tại Tăng-thơ-viện, thế cho M. Nguyễn văn Bửu đổi đi chỗ khác.

M. Ng. văn Bửu, Thơ-ký hạng sáu, giúp việc tại Tăng-thơ-viện, đắc lịnh tùng quyền quan chủ tỉnh Tâyninh, thế cho thầy Trần bá Huỳnh đổi đi chỗ khác.

M. Trần bá Huỳnh, Thơ ký hạng nhứt, giúp việc tại tỉnh Tâyninh, đắc lịnh tùng quyền quan Chủ tỉnh Soctrang thế cho quan Huyện Ngô ngọc Bửu đổi đi chỗ khác.

CẤP-BẰNG

Mlle Nguyễn thị Đông, có bằng sơ-học Pháp-Việt được cấp-bằng chức nữ giáo viên tuổi sai hậu bổ và bổ đi tùng quyền quan Đốc học trường sơ học Saigon, thế cho cô giáo Diệp thị Tư đã từ chức.

TỪ CHỨC

Đã chấp đơn xin từ chức kể từ ngày 1er Février 1925 của M. Trần văn Đã, Giáo tập hậu bổ dạy tại tỉnh Chợlớn.

VĂN UYỂN

CHIÊM BAO

Bấy chầy chưa rõ được tiêu hao,
Thôn thức canh chầy những ước-ao.
Dưới gối bỗng mà hồn giấp-điệp,
Ngoài biên lỏ thấy nét hoa-đào
Người nương án sách ân-cần hỏi,
Kẻ ngồi song the bỡ-ngỡ chào.
Còn thấy dùng dằng khi gặp-gỡ,
Tỉnh ra mới biết cái chiêm-bao.

ĐÊM XUÂN NHỚ BẠN

Điểm điểm hoa mai đọa nở lần,
Sụt sùi nhớ bạn lúc đêm xuân
Quyên kêu vắng vẳng hồn tri kỷ,
Trăng đọi lâu lâu nét cố nhân.
Ngày tóng biệt chừng tàn mấy tháng,
Gánh tương-tư đỗ nặng vai phàn.
Hôm nay mới nếm mùi tan hiệp,
Nghỉ lúc xa nhau tiếc lúc gần.

NGÀY XUÂN VIẾNG CHÙA

Linh-thông chùa cổ, tiếng xưa nay.
Nhơn dịp ngày xuân viếng đến đây.
Trên chóót ngóc ngồi, ba tượng phật
Dưới làm nhâm tụng bốn ông thầy.
Lưu-ly đèn chiếu đường mà mọi,
Bát nhã thuyền đưa khách tỉnh say.
Trước điện lòng thành hương một nén,
Dám nhờ tổ-độ kíp ra tay.

MỪNG SỨ-BỘ NHỰT-BỔN (1)

Bập lễ giao-lân thấy rỡ ràng,
Bấy viên Phái-bộ một ông hoàng.
Trước dinh Soái-phủ quan ra đón,
Ngoài cửa La-ga lính sắp hàng.
Khúc nhạc hòa-bình nghe diệu ngọt,
Lá cờ liên hiệp cảm nghinh ngang.
Phui pha chén rượu tình Âu-Á,
Mong mỏi đôi bên cuộc mở mang.

Minh-Chân

(1) Người Annam làm thơ mừng Nhựt bổn nghe cũng tồi lắm!

LỜI ĐÓN-BA

HỎI BỌN MÀY RÂU !

Em nói đến chữ mày râu, thời em lại lấy làm chán-ngán cho một phần trong số nhiều của phương nam-tử nước ta.

Đã gọi rằng cái thân nam-tử, thì nên làm thế nào ? Cái tư-cách thế nào mới rằng nam tử, cái bổ-cu-xử ở gia-đình thế nào, cái nghĩa-vụ đối với xã-hội thế nào ?

Đây em chưa nói đến cái học thuật càng là nghĩa-vụ nam-tử của ta đối với nam - tử nước người, trông xa cách nhau như trời như vực, như hột cải sánh với núi Thái-sơn.

Em chỉ nói về một lối tự trị ở gia-đình là cái trách nhậm tầm thường ai cũng phải có mà thôi.

Nước ta bốn ngàn năm nay, vẫn lấy trật-tự luân-lý làm chủ-nghĩa ; vua-tôi, cha con, vợ chồng, anh em, bậu bạn, ấy gọi là ngũ-luân (năm đáng thường). Nhờ đó mà duy trì thế đạo, gìn giữ nhơn-tâm, làm một vật báu riêng của một dân tộc.

Ngày nay trên thế giới nhiều nhà bác-học khảo cứu về lịch sử, thường cũng khen tặng dân tộc Annam đầu rằng về phần văn minh trí hóa thì không bằng người chớ như về phần văn-minh đạo đức thì lại có phần hơn.

Tiếc rằng cái nguồn đạo-đức ấy, người ta dùng càng lâu càng lạc nẻo, lại đem luân - lý trật-tự tom một cái bằng cớ để mượn mà thi cái quyền áp-chế người.

Đại khái : Luân lý nói rằng : « Quân thần nghĩa » *Nghĩa là vua tôi phải dùng nghĩa mà hiệp cùng nhau mới phải ; có khi nào luân lý dạy rằng vua đãi kẻ tôi như nô lệ bao giờ ?*

« Phụ tử thân » *Nghĩa là cha con chủ điều thân nhau. Nếu cha mà nghiêm-khắc thời con phải sợ ngay, có lẽ gì trách con rằng bất hiếu ?*

« Phu phụ thuận » *Nghĩa là vợ chồng lấy sự hòa thuận mà đối-đãi nhau. Luân - lý nào mà dạy anh chồng đánh đầu khổ ốc vợ, bạc đãi vợ giống như một đứa đầy tớ ở với chủ nhà ?*

Về mục quân thần, phụ tử, thời em xin nói lược qua, hễ ai có chức trách ấy thời xét qua cũng đã hiểu vì tự hỏi lấy mình theo lối cư xử như vậy đã đúng với luân lý chưa ?

Đây em xin nói về cái mục phu thê : Trời đất có âm dương, tức nhiên nhơn - đạo có vợ chồng, tạo hóa không có khi âm dương thời lấy gì hóa sanh muôn vật ; nhơn - loại không có chồng vợ thời lấy gì nối đức loài người, ấy là lẽ tự-nhiên.

Nói rằng nghĩa thủy chung gối nặc, thác gối xương, cam khổ cùng nhau, vui buồn có nhau, trọn đời chẳng lìa nhau.

Nói về tình thời lại có cái ái tình chí thân, rất mật thiết hơn là cha mẹ anh em ; cái ái-tình thân-mật ấy tưởng rằng người trong cuộc vợ chồng ai cũng chán biết.

Vậy thời tương đãi một cách làm sao ? Em thường thấy nhiều cái gia đình, chồng đãi vợ chẳng khác nào chủ nhà con ở, thậm chí nhục nhã đến điều, cũ thói đã cách, tồi - tàn cho cái thân phận đàn-bà. Ôi ! Cái thân vóc hạt xương mai thế ấy, ma com tâm chịu dập hoa vùi liễu thế nầy, nghĩ có thảm không. Thiệt là đồ vô nhơn đạo !

Đã vậy, lại còn mượn cớ nói rằng Phu xướng, phụ tùy *nếu xướng không nên thân, buộc người ta mới tùy làm sao được ?*

Nói rằng : Phụ nhơn nan hóa *trong mình không tự hóa, còn hóng hóa ai ? Loài người nào phải một loài thú vật kia mà hành hạ tồi tàn cho đến đổi !*

Hỏi ai là bọn mày râu, đã có cái trách nhậm ở gia-đình, đc phải xét mình mà tự trị, chớ đem cái thói giả man kia, cái quyền áp chế kia ấy là nghịch nhơn đạo, phản luân - lý trái mất lẽ tự nhiên, ngu lắm thay, tàn tệ lắm thay !

VIÊN-TIỂU-THƠ

Hướng truyền

Mới lần thứ nhứt

Hai người Langsa là Tranin và Duverne mới đây ngồi xe - hơi ở Konakry chạy qua tới Massaouah, nghĩa là ở hướng tây chạy qua hướng đông A-phi-lợi-gia (Afrique), đường dài đến 6 000 ki lô-mét. Quan Thuộc-địa bộ Thượng thư có gởi điện-tín mà khen ngợi hai người ấy.

Không nhận lãnh bạc

Có tin ở Calcutta hôm ngày 19 Janvier gởi lại nói rằng bọn cộng-sản (Bolcheviks) Nga là tự có gởi cho ông Gandhi một số bạc để cho ông dùng vui giục dân ấn độ dậy giặc, nhưng ông không nhận lãnh và nói rằng ông không hiểu rõ mục đích của bọn cộng-sản là thế nào, chỉ biết rằng bọn ấy hạo động quá và không tôn trọng thần thánh nên ông không muốn biết tới.

PHÊ-BÌNH BÁO-GIỚI

— *Tân-dân-báo số 72 ra ngày 18 Février 1925, bài xã-thuyết « Thằng dân » có câu : « may lại nhờ bên Âu quo truyền cái ta-tưởng thái tây mà đắc dẫn ta, nào là chuyên chế sự học-hành, nghề-nghiệp làm đu thay cho thói cũ ».*

« *Chuyên-chế* » là gì ? « *chuyên-chế* » nghĩa là « *do tay một người* », người ta thường nói : « *chánh - sách chuyên-chế* » ; « *quân-chủ chuyên-chế* » ; chớ như tác-giả nói « *chuyên-chế sự học-hành, nghề - nghiệp làm đu thay cho thói cũ* » thì thiệt là vô-nghĩa vô-lý quá chừng !

— *Ái-hữu-báo số 897 ra ngày 22 Février 1925, bài « một quyển sách nên đọc » có câu : « như vậy bổn-chí xin có lời ngợi khen ».* — Xin đổi « *bổn-chí* » ra « *bổn-báo* », vì an-hà là một tờ báo ; chớ có phải một tập tạp chí đâu !

— *Lục-tỉnh tân - văn số 1951 ra ngày 13 Février 1925, bài « cả xốc nào phải anh chị » dưới thấy ký là « Ngô - tùng - Thiện đốn thủ ».* — « Đốn thủ » nghĩa là «cúi đầu », đó là người dưới đối với người trên, như đối với thánh-thần ; đối với vua - quan : dễ tỏ ra ý quá tôn quá kính, rụt - rè e-sợ, song đó là thuộc về buổi quân-quyền áp-chế ngày trước, không có gì là dân-quyền ; không kể gì là nhơn-đạo, chớ như ngày nay là ngày bình-đẳng tự do, ai cũng có riêng chủ-quyền ; ai cũng có phép tự - do, và tờ báo là đàn ngôn-luận chung, can chi phải « đốn thủ » cho giảm mất cái khí của mình.

— *Lục-tỉnh tân văn số 1961, ra ngày 25 Février 1925, trong bức thơ đăng báo của M. h l v gởi cho M. Lê hoằng-Mưu mở đầu có một đoạn rằng : « . . . xin ông sẵn lòng nghiên cứu rồi giải bày trên tờ báo ngỏ hầu quan trên ngó mắt », kế nói « kẻ nói « vả chăng trong lòng tôi ».*

Câu « Vả chăng » là để thừa tiếp với đoạn trên, khác nào mạch văn tới chỗ dễ, bao giờ cũng phải trên dưới liên-lạc với nhau, chớ cái câu «Vả chăng» đây không thừa tiếp đâu với đoạn trên cả. — Nếu cái thơ riêng của tác - giả thì tôi bất tất phải phê - bình làm gì, song vì bức thơ đăng vào xã - thuyết trên tờ báo, nên phải đính-chánh lại. Cái lối đặt câu « Vả chăng » lên đầu đoạn bài mà không thừa-nhận nầy, tôi thấy nhiều nhà viết-văn mắc phải, chớ không phải một bài nầy, duy tiện đây nên phê-bình cho đúng đó thôi !

— *Lục-tỉnh tân-văn số 1956 ra ngày 19 Février 1925, bài « quốc-thị » dưới thấy ký tên là khai-hóa ; số 1957 ra ngày 20 Février 1925, bài «đám cưới cải-lương» dưới thấy ký tên là Thực-nghiệp ; số 1960 ra ngày 24 Février 1925, bài «cái tinh-thần đặc-biệt của nước Nam ta» dưới thấy ký tên là k h ; số 1961 ra ngày 25 Février 1925, bài «người mình có gan tầm giàu không ?» dưới thấy ký tên là khai - hóa.* — Những chữ « khai-hóa » và « Thực-nghiệp » ký đề đều không đánh dấu entre parenthèse, không biết đó là trích ở trong báo khai-hóa, báo Thực-nghiệp, hay là vị chủ - bút nào ở tòa biên-tập L't t v có biệt-hiệu là Thực-nghiệp và khai-hóa ? Cái lối « ăn cắp văn » nầy phê-bình-giả đã phê - bình đến nhiều lần rồi !

— *Trung-lập-báo số 382 ra ngày 26 Février 1925, bài xã thuyết «luận di văn (!) khích tương lai » có câu rằng : « lập vườn đặng mà thủ lợi cái đại lợi của cội rễ trong nước Nam kỳ lục tỉnh này ».*

Nước Nam-kỳ lục-tỉnh lập quốc từ hồi nào ? Nước nào là nước Nam - kỳ lục-tỉnh ? Than ôi ! Bấy lâu nay những người thương-lưu trí-thức trong nước đều dề xướng lên cái thuyết « ba kỳ một nhà », vậy mà có kẻ tuổi đã cao lại còn ngu-muội không biết đâu là xứ ; không biết đâu là nước ; không biết đâu là đồng-chủng ; không biết đâu là đồng-bào ; đáng thương thay mà cũng vừa cười thay !

— *Cũng trong bài ấy có câu : « thì hãy dạy con mình tập nghề giữ cửa, hay là nuôi ngựa, đặng đương cuộc tương lai với thiên-hạ ».*

« *Đương cuộc tương-lai với thiên-hạ* » tức là cầm cái vận-mạng thiên-hạ sau nầy trong tay, trách - nhiệm không phải vừa ; sự-nghiệp không phải nhỏ ; phi do tay những người đại-anh-hùng đại-hào-kiệt không xong, vậy mà tác giả dám nói là « *dạy con mình tập nghề giữ cửa, hay là nuôi ngựa, đặng đương cuộc tương lai với thiên-hạ* », lập - luận cũng kỳ thay ! Có lẽ ngay chính tác - giả cũng đang luyện cái tài «*giữ cửa nuôi ngựa* » để «đương cuộc tương-lai với thiên-hạ» đây nhỉ ?

NAM-KIỀU

Máy bay trên Lèo

Quan Khâm - sứ Lèo ở Xieng-Khouang có đánh dây thép hôm 22 Février rồi đây nói rằng nếu trời êm tịnh thì ngày 23 Février từ 9 tới 11 giờ trưa, ngài sẽ ngồi máy bay mà qua Hanoi. Nếu bay mực thường mỗi giờ 120 ki-lô-mét thì bay nội ba giờ rưỡi đồng hồ sẽ tới nơi.

Lại mới có tin ở Hanoi cho hay rằng, hai cái máy bay ở Hanoi bay qua Lèo mấy tuần nay, đã bay trở về tới Bạch-Mai (Hanoi) hôm 24 Février hồi 2 giờ chiều. Quan Khâm-sứ Lèo là ông Bosc ngồi máy bay ấy đã tới Hanoi rồi.

Đông máy bay

Các báo ở kinh-thành Berlin (Đức-quốc) nói rằng có một cái hội của người Huê-kỳ giao cho M. Arnstein, cựu quản-lý xưởng máy bay Zeppelin, coi đóng một cái máy bay, bay ngang Đại-tây-dương hôm nọ.

Sứ Nga bên Nhựt

Báo Daily Express ở Moscou (Russie) nói rằng Chánh-phủ Nga là tự sẽ cử ông Trotsky làm sứ thần bên nước Nhựt. Nếu ông Trotsky chết từ thì ông Joffé sẽ thế cho ông Trotsky.

Tự-do diễn-đàn

Ngỏ cùng ông Huỳnh văn Chính biệt hiệu Tự Do

Trong Đông-Pháp kỳ trước tôi có đáp với bài « Lỗi tại nơi ai » của ông. Trong đó tôi có ý ngại cho lời ông nói, lục-châu nghe theo thì là hư Nam-kỳ khuyên học hội. Trong lời tôi thổ lộ, tôi cũng nhìn biết ông là người văn-chương lội-lạc, vì công-lý và có công cáng với tờ báo Echo Annamite vân vân. Tôi trưởng trong sự đối đáp có khi nghịch ý nhau, sợ đều mích nhau, nên phải lấy lễ mà đãi nhau, và phải tỏ cho các khán quan Đông-Pháp Thời Báo, ông là người chi, đặng các vị ấy không lầm ông với kẻ bán lời kịch bát mà kiếm cơm.

Vì tôi biết hẳn rằng : nếu mấy năm trước, ngòi viết ông không nương theo lương-tâm, cứ theo bọn lầm phào kia, xu phụ những người giàu có và quyền tước thì ngày nay được làm một bực tiểu-phú ông, lại được phn qui phú vinh. Lời đó tôi nói thật.

Trong tờ Đông Pháp Thời-báo ngày 23 Février 1925, ông tỏ lòng giận dùi. Tôi tự hỏi lấy tôi vì sao tôi khen ngợi ông mà ông phiền, nếu tôi sợ ông

Hãy hút thuốc chưa vấn và vấn rồi hiệu

CA-LOP

vì mùi đã ngon mà lại không sanh bịnh

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)
tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Ven Đường.

Đồ âm công kiểu văn minh hạ dạo khiên hoặc đi xe hơi cũng dựng của Huỳnh-tri-Phú đã chế tạo ra hơn 10 năm rồi lục châu đều biết tốt và đẹp nhứt trong nước Annam, nay dọn để cho mượn tại Cholon đường Cây-mai số phà 35 và 35 bis cần dùng xin đánh dây thép hoặc gởi thơ nội trong một ngày sẽ có đồ đem đến tận nơi chờ bằng xe hơi không trễ, giá từ 100$00 sắp lên sẽ có dư đi xứng đáng

phiền không dám khen, lại đổi lời nói chê bai ông, chẳng hay có vui lòng ông không ?

Hà vậy, tức ông thạnh nộ, ông nói nhiều tiếng khiếm nhã, nhiều tiếng không hợp với tư-cách của một vị Tổng lý một tờ báo.

Tuy tôi có tánh tự trọng, chẳng hề đối đáp với những lời nói quá đáng... Song tôi vì ông là văn nhân, nên tôi phải lỗ sự cùng ông một đôi lời. Ông trách bàn trị sự Khuyến học hội, coi hội viên như cỏ rác, chẳng hiểu bằng cớ chi. Còn ông, thì ông bảo tôi kéo xe kéo làm coli v. v. có khi ông tưởng ông nói những lời đó là có ý khinh khi tôi cho bỏ ghét. Ông nên xét lại rằng : bọn đồng bang ta làm nghề kéo xe kéo là một hạng người có lúc đáng khinh-khi và cũng có khi đáng thương xót, đáng thương xót bởi họ vì vợ vì con, vì gia-đình, và có khi vì bằng hữu cùng thân tộc, ra công làm nghề chán chường ngày thẳng mà độ nhựt cho mình và kẻ ở xung quanh mình.

Họ lại có lòng thiện tâm, không ăn cướp giựt đồ, lường gạt chúng, hoặc âm mưu dối người lấy của ; tuy biết mình làm người như người khác, mà vui lòng chịu làm thân trâu ngựa mà giúp bước đường cho đồng loại lúc mưa lúc nắng v. v. Trong đám đó có kẻ đáng khinh. Phàm ai không vừa ý thì họ không biết dùng lời tao nhã, nói trận lôi đình buông lời nói hỗn.

Nhưng vậy cũng chẳng nên nói chung trong bọn xe kéo cũng có nhiều người hòa nhã, ăn nói khiêm cung, đáng yêu mến. Theo ý tôi thì trong hạng người kéo xe kéo, có kẻ vậy người khác. Tưởng trong hạng người khéo cũng thế. Ông là người học tây, ông cũng chan hiểu câu : Il n'y a pas de sot métier, il n'y a que de sottes gens.

Vậy ông so sánh tôi với bọn xe kéo thì không làm cho tôi nhục chút nào cả, nay ông phiền giận, tôi tưởng người thế gian ít ai tránh khỏi thất tình, nên tôi không trách ông. Song tôi mơ ước cho cơn giận dữ ông càng ngày càng giảm, rồi lúc nào trí não ổng yên tịnh, chúng ta sẽ cùng nhau đàm luận.

Còn về việc tôi đề hiệu « Có Biết » thì không khác gì mấy năm trước ông đề hiệu Tự Do, khác nhau tiếng nôm với chữ nho đó thôi.

CÓ-BIẾT

Tức trào máu họng

Thật như vậy. Nếu ai có rủi làm rớt mất một cắt bạc mà kiếm không dặng còn giận đỏ mặt, còn tức ấm ách thay, huống chi tên Phan-văn-Liễu mất trọn 1.400 $ không tức trào máu họng sao được ? Mà tại sao tên ấy mất bạc nhiều quá vậy chư tôn ? Có lạ chi ấy là tại ham đá gà và tại uống rượu quá nhiều mà ra nông nỗi.

Số là hôm 22 Février rồi đây, Phan-văn Liễu, 38 tuổi, làm ruộng, ở làng Bình-lương-đông, (Gòcông) có bán lúa được 1.400 $. Anh ta liền lấy một tấm giấy gói 14 tấm giấy « xăn » rồi lận lưng, lết xuống trường gà Hương-quản Bộn mà đá.

Đâu nơi nghề mình nhiều tiền nên vững bụng, mới chen vô khen con ô chó con ó, bắt con xám, giành con hoe một mình ăn nói van trường, tỏ ra khí mãn độ gà rơ lưng thâm lại số tiền, đã bay theo ai đâu mất.

Phan-văn-Liễu liền kêu trời, mặt mày xanh lét, ngực đánh thùng-thùng... thùng... rồi chỉ hai người lạ mặt kia mà nói rằng ăn cắp số bạc ấy.

Thầy đội thường-xuyên của làng liền bắt tên Mậu và Hựu thì hai tên ấy kêu oan như cắc cớ.

Còn mấy tay hàng xáo thì đồng làm chứng rằng hai tên ấy mới tới khi mãn độ gà, còn chú Phan-văn-Liễu nầy thì lại say sưa có lẽ làm rớt chỗ nào rồi đó.

Ôi ! 1.400$ là tiền mồ hôi nước mắt, là tiền đi sớm về trưa, là tiền khom lưng cúp cổ, là tiền chơn lấm tay bùng của vợ, của con và của mình, cực khổ trọn một năm, nay vì mấy ly rượu trắng mà hóa ra hai bàn tay trắng ! Rượu có giết được người không ? hỏi ai !...

Say-cứ-Say.

Dời chỗ ở

Liệt-quí thân bằng cố đều chi bàn-bạc, hoặc thơ từ, hoặc điện hội, xin hãy đến số : 34 [illegible] Frère Louis Saigon.

Ngô-đình-Thức [illegible]

Hài-đàm

Trong một gian phòng kia, trông vào đèn thắp giăng giăng người nằm sắp lớp, hương thơm ngào ngạt ngòn khói tỏa mịt-mờ. Phòng đó là phòng gì ? Đó là nơi người đam tiền vào thiêu ra khói. Nói cho rõ-rệt, đó là tiệm hút á-phiện. Trong xó góc có một cậu quần kéo lên tới bắp, còn ngực trần trụi bày xương, đó là tay làm thuốc nằm dầm trong tiệm. Ngang cậu thì có một chú mặc một bộ đồ vàng nhưng mà quần thì cụt ống, ấy là chú xa phụ. Cậu làm thuốc gặp chú xa-phụ là bạn cố-giao vui mừng không xiết, bởi vậy mới nằm ngang nhau, giữa lại có mâm đèn ống thuốc. Chuyền-tay nhau kéo vài hơi nhựa rồi cậu làm thuốc nghề mời hỏi xa-phụ rằng « Nằm nay tụi mần ăn khá không ? » Chú xa-phụ trả lời : « Khá gì anh, nếu khá thì tôi đâu có bận bộ đồ khốn kiếp nầy, ngày đêm những dầm sương chải nắng, lao khổ tấm thân biết là bao nhiêu. »

— Nói vậy thì tụi than thân trách phận lắm hả !

— Phải, nhưng mà hồi nào chớ bây giờ tôi biết rồi thì cũng an phận thủ thường, vui lòng mà chịu vậy lắm.

— Ủa tại sao lạ vậy ?

— Anh không biết rồ thì nói vậy chớ để tôi thuật lại cái chuyện như vầy thì ắc là bạn cũng muốn sao cho được như tôi là khác.

— Sao đó, tụi kha tôi mau nghe thử nào ?

— Tôi chẳng nói giấu chi với anh. Tôi bị một cái đọa lớn lắm mới ra như vầy. Số là thuở cha mẹ tôi còn sanh tiền, nhà cũng là dư dả đến. Khi tôi còn nhỏ ngươn có cho tôi đi học, nhưng mà sao tôi tối tối lắm, học chẳng nên. Thầy tôi thấy tôi là một thằng ngu ngốc thì nói tại trong óc tôi có một con mèo.

Ý ạ ! óc mà sao lại có con mèo ở trong.

— Ấy ! người nói vậy mà, chớ có không ai biết, song mà tôi cũng tin, nghĩ lại buồn mới không thèm học nữa. Chơi bời không dặng mấy năm, rồi đâu gởi đến. Cha mẹ tôi hẹn hò với nhau sao đó rồi cùng nhau đó Tạo ruồi dung.

— A tụi nói cái gì mà tôi không hiểu.

— Anh thật là ngu dốt hơn tôi nữa. Tôi nói vậy nghĩa là cha mẹ tôi xẩy cả lô-bố mà anh không biết hay sao ?

— Ờ ờ ! nói vậy hai người chết hết phải không ?

— Phải đó. Khi cha mẹ tôi chết rồi thì tôi xài không mấy năm, của nhà tiêu-tán. Rồi đó tôi mới chịu nghèo. Cha chả thiết là khổ biết bao nhiêu, phần thì tôi lại bị cái ghiền đeo đuổi, tùng cùng chẳng biết làm sao, mới cầm lòng ôm cặp vọng vào hông, kiếm tiền mà nuôi miệng.

— Tội nghiệp dữ hà !

— Chạy xe kéo được ít ngày tôi than-van số phận biết bao nhiêu, khi chạy thì không nói gì, chớ khi không có mối thì tôi chỉ ngồi mà than khóc. Một đêm kia tôi nằm chiêm bao rất quái dị. Số là vừa khóc vừa than, bỗng đâu tôi ngủ quên, khi đó vía tôi thấy một ông già tóc râu bạc trắng, vỗ vai tôi mà nói rằng : « Này gả kia, chớ than khóc làm gì, em vốn là một vị tiên mắc đọa. » Tôi nghe nói lấy làm lạ vô cùng nên chắp tay mà hỏi ông lão rằng : « Thưa ông, ông biết gốc tích của tôi làm sao xin ông khá nói giùm cho tôi mừng với. » ông đáp : « Nầy em, kiếp trước em tôn là Lữ-đồng-Tân trong hội bát tiên, nhưng vì em chơi không bảnh, em thấy Hà-tiên-cô có sắc nên em sanh bụng tọn. Ngày nọ cái tình của em nó lửng-lẫy, nên em liều mạng, khi đi đến gần Hà-tiên cô em giả đò trật chơn té, và khi đó em chụp nguyên cái đít của cô, Ngọc-Đế thấy vậy nổi giận lôi - đình đầy em xuống phàm trần cho chịu những sự cực-khổ đắng cay, hầu đền cái tội vô lễ đó.

— Hay ! thiệt vậy sao tụi ?

— Thiệt chớ, rồi đó ông khuyên đừng lo buồn than khóc làm gì, hãy ráng bền lòng chịu nhứng sự nầy cho qua cái đọa rồi thì sau cũng thành tiên lại vậy.

— Ờ ờ, nếu vậy tụi cũng là vì tiên có danh trong bát vị, phải mà, tụi nói nghe có lý. Còn như tôi chắc là cũng bị đọa như anh, thế thì kiếp trước tôi cũng là một ông tiên chi đó.

— Anh nói làm cho tôi nhớ lại rồi.

— Nhớ sao đó tụi.

— A phải, tôi nhớ là vầy : Từ đêm ông lão tôi nói đó biến mất thì đêm nào tôi ngủ cũng không an, nằm mà cứ mơ tưởng kiếp trước hoài, nên tôi được thấy lại trên miếng thượng giái. Tôi có gặp anh nữa, bây giờ tôi còn nhớ anh là ông tiên gì....

— Tụi thấy sao đó, khá nói mau nghe thử.

— Tôi thấy anh cũng đi chầu Ngọc Đế, ở mà tôn anh xấu tệ mà nói làm gì.

— Tiên mà mấy đời cũng cái tên xấu.

— Ấy ! Anh nhớ có công tu luyện chớ thật anh là gốc mọc có đuôi mà.

— É ! mầy đừng có nói bậy mà chôn tao, tao sẽ đạp mầy lọt xuống ván bây giờ.

— Anh nói vậy thì thôi, tôi chẳng cầu nói nữa.

— Ủa nói chơi mà tụi giận thiệt hay sao tụi ? Tụi cứ việc nói tới đi, dầu mà tụi nói kiếp trước tôi là con chó cũng không hại gì !

— Tôi tưởng anh nói phách như hồi nãy thì bây giờ ông trời cạy miệng tôi cũng không nói đa. Để tôi thuật cho mà nghe. Anh tên là Rờ-ô

— Tên Rờ-ô mà có cái gì xấu lắm đâu.

— Đã biết rằng không xấu lắm, chớ nghĩ ra không tới gì.

— Hồi sao nữa anh ?

— Tánh anh thì không có háo sắc, như tôi.

— A phải đó da tụi, hèn chi kiếp nầy tôi không ưa vợ con gì hết, ưa có một đều là đến chốn nầy, nằm xếp đó coi ai đến mượn làm thuốc thì làm, kiếm ít cắt để mua nhựa, khi nhiều thì hòa với á phiện mà hút còn ít thì cư nuốt mà thôi. Cơm nước một ngày một bữa cũng phải, mà hai bữa cũng xong, miễng cầu cho cái miệng đừng có ngáp dài ngáp vắn thì thôi. A, rồi sau nữa Tụi nói coi tôi ham cái gì mà bị đọa.

— Anh ham có một đều là đánh cờ tướng. Kiếp đó anh thường hay đánh cờ với ông Đế-Thích.

— Chà chà, phải lắm, tiên thì có cuộc đánh cờ là vui.

— Bởi đánh cờ mà thua sạch túi đó anh à. Đến chừng túng rồi anh lại sanh lòng tham.

— Ủa ! Vậy sao ? ôi mà đó là lệ thường, rồi sao nữa anh ?

— Một ngày kia tiên-cô tôn là Nha-phiến phơi một cái quần lảnh trên một cây sào rất cao. Ngày đó ai cũng đi chầu Ngọc - đế, duy có một mình anh trốn ở ngoài. Xét ra cũng tại anh thấy cái quần lảnh lưng bông hưởng của tiên-cô mà sanh bụng tham. Anh thì thấp quá còn quần thì phơi trên cao, dễ gì mà lấy. Anh ngó quanh ngó quất thấy tôi dễ cái ống sáo ở ngoài, anh mới lấy ống sáo của tôi mà thọc ; Ngọc-đế thấy vắng một anh, mới cho thiên sứ đi đòi. Thiên-sứ kêu réo om-sòm, anh giựt mình mới lấy quần mà thồn trong lưng, rồi đó anh chạy vào chầu. Tánh tiên-cô nhạy phiền thì ăn ở bẫy-hẫy lắm, giựt quần mà không chịu vắt nước cho ráo, bởi vậy anh dửng khỏm-rỏm mà cái quần chảy nước ra dưới chơn anh cả vũng. Ngọc-đế thấy vậy mới dạy người xét, chừng đó mới hay anh chơi không bảnh, bèn dạy anh xuống phàm-trần cho anh chịu đói lên đói xuống. Tuy vậy mà anh đừng rầu buồn, vì khi đó Ngọc-đế dạy anh đi thì tôi còn ở trên.

Ngọc-đế có hứa đến chừng anh chết rồi sau trở về trên đăng sẽ gả cô nha-phiến cho anh.

— Tụi nói thật là bá-láp quá, tụi chôn tôi đến đều, chớ phải mà tôi không có hứa lỡ lời thì sao cho khỏi tụi bị một cái ống nầy lôi nhựa.

Hi, hi.

P. D.

TRƯƠNG-THÁI-TRỨ
Chủ nhơn

NAM-CHÂU KHÁCH-LẦU
Rue Amiral Courbet Saigon số 29 à 35

Phòng sạch sẽ lắm, thiệt rộng rãi, rất thanh-tịnh và lại khoản khoát
Giá rẻ.

Quí khách tiện đường ghé nghỉ tại « Nam-châu khách-lầu » chắc đều đặng vừa ý. Boy rất có khuôn phép có xe hơi, tiện cho quí khách hay muốn du-lịch.

LÂM-QUANG-RỒI
Chủ nhiệm.

Mới nghe tin lành

Trót một tháng nay hội « L'Etoile de Giadinh » vì bất bình nên bỏ không thèm dự trận chức vô - địch, mà cũng không chịu tùng quyền Nam-kỳ Thể-thao tổng-cuộc nữa thì công chúng ở Saigon thấy đều cho cử chỉ của hội Giadinh là phải, nên chủ-nhựt đi kiếm thú vui khác mà chơi, không thèm đi coi đá banh, làm cho cuộc tranh chức vô địch năm nay thốn mốn không thú vị gì hết.

Đồng-bang ta có nhiều người không thấy hội Giadinh tranh đấu nữa thì buồn, mà lại không nghe người trị-sự trong hội chước lượng lẽ nào, tưởng là dải-dầi không lo cho hội tấn phát như năm ngoái nữa, nên gặp nhau hay hỏi thăm coi hội tình làm sao. Tôi là người ưa coi đá banh mà lại là người chuyên nghề thông tin, dòm thấy công chúng náo nức dợi trông tin tức, nên tôi vì công chúng mà cũng vì chức nghiệp tính đi tìm mấy ông làm đầu hội Giadinh mà hỏi thử coi bây giờ hội định lẽ nào.

Rất may mắn thay ! hôm chiều chủ-nhựt tuần rồi tôi nghe hội Giadinh dượt với hội Tân-Định tại sân Citadelle. Tôi mon đến đó mà xem thì thấy công chúng đi xem rất đông đảo. Dượt chơi mà công chúng xem đông hơn là mấy hội đá động giành chức vô-địch, xét bao nhiêu đó cũng đủ thấy lòng công chúng yêu hội Giadinh là dường nào. Mà bữa ấy ai xem cũng vui lòng, vì hội Tân - Định mới lập lại mà nhờ có M. Paul Thới luyện tập nên chiến tướng thấy đều lẹ làn hùng vĩ, coi chẳng sức hội Giadinh bao nhiêu.

Trong buổi chiều ấy tôi lại gặp gần đủ mặt mấy ông làm đầu hội Giadinh tôi hỏi rằng : « Bây giờ mấy ông tính lẽ nào ? Tôi nghe nói Nam-kỳ Thể-thao Tổng-cuộc hăm dọa nếu hội Giadinh không chịu ở trong Tổng-cuộc nữa thì họ sẽ cấm không cho chiến tướng được đá banh nữa và họ sẽ xin với quan trên rả hội Giadinh, phải có quả như vậy hay không ? »

Mấy ông cười ngất rồi đáp rằng : « Lời dồn ấy không phải là không có. Hôm ngày 12 Février, M. Breton là Hội trưởng Thể-thao Tổng-cuộc có mời M. Thơm lại nhà mà nói chuyện hội. Thiệt ông có hăm như vậy, song M. Thơm có trả lời với ông rất xứng đáng, nên ông không hăm nữa mà ông lại lấy lời diệu ngọt mà khuyên dỗ. Cách vài ngày sau M. Sicé gặp M. Thơm lại khuyên M. Thơm nói hội gởi thơ kêu nài rồi Tổng-cuộc sẽ châm chế sự phạt hội Giadinh hôm trước đó cho. M. Thơm đã có nói với M. Breton và sau cũng nói với M. Sicé nữa rằng hội Giadinh có Hội - trưởng điều đình nếu Tổng-cuộc muốn nói việc ấy thì cứ viết thơ mà nói với Hội-trưởng hội Giadinh, chớ M. Thơm không có quyền nhứt định được. Qua ngày 16 Février Thể-thao Tổng-cuộc nhóm có mời M. Thơm là Hội-viên đến nhóm. Tổng-cuộc đọc thơ của hội Giadinh nói về sự phân rẽ Tổng - cuộc, rồi nhứt định không cho hội Giadinh thôi và cậy Hội - trưởng phải lập thế giải hòa đặng cho hội Giadinh trở vào Tổng-cuộc.

Qua ngày 20 Février, M. Breton có gởi cho Hội-trưởng hội Giadinh một bức thơ rất dài, lấy lời ôm ái hòa nhã mà khuyên hội Giadinh phải ở trong Thể-thao Tổng cuộc, chớ không phải hăm dọa như hôm mùng ba Tết, mà cũng không hăm dọa như hôm gặp M. Thơm đó nữa. Thiệt sự thì là vậy đó, xin ông tô lại trong nhựt báo cho công chúng rõ ».

Tôi nghe rõ rồi liền hỏi ông Hội trưởng rằng : « Vậy mà ông liệu trả lời cho Tổng cuộc thế nào ? Ông muốn cho hội Giadinh thôi luôn hay là tính trở vào Tổng cuộc ? »

Ông Hội trưởng châu mày mà đáp rằng : « Sự bất hòa nầy chẳng phải tại hội Giadinh mà gây ra. Ấy là tại người ta đố kỵ muốn làm cho hư hội Giadinh nên mới sanh ra như vậy. Theo ý tôi thì bây giờ hội Giadinh không có ích lợi gì mà trở vào Thể thao Tổng cuộc nữa, mà tưởng công chúng cũng hiệp ý với tôi mà tách phức ra ngoài cho khỏi bị chuyên chế nữa. Tuy vậy mà tôi cũng dọ ý bàn trị sự lại coi trong hội liệu lẽ nào. Mà tôi tưởng trong hội anh em cũng hiệp ý với tôi hết thảy ».

Tôi nghe lời nói hòa nhã mà xem ý quyết đoán lắm, nên tôi hỏi tiếp rằng : « Nếu hội Giadinh không trở vào Tổng cuộc thì không được đá với mấy hội khác, mà cũng không có sân mà chơi. Ông có nghĩ tới chỗ khó ấy chăng ? »

Ông Hội trưởng gật đầu và đáp rằng : Chúng tôi biết lắm ! Bởi vậy trong một tháng nay chúng tôi lo kiếm đất mà làm sân. Nay chúng tôi mới được phép của ông quan Năm sở mộ, cho chúng tôi một miếng đất lớn ở tại góc đường Mayer, Lareynière và Champague. Miếng đất ấy bề ngan 130 thước và bề dài 160 thước, làm một sân banh còn dư nhiều. Chúng tôi lo bang cuốc cho bằng thẳng, và rào dậu cho tử tế chừng vài tuần thì xong. Có mấy hội Annam là hội Tandinh, Govap, Donai, Cholon sẽ luyện tập đặng tranh chức vô địch với hội Giadinh tại sân ấy, là sân chung của các hội Annam. Kìa ! hội Tândinh dượt đó, ít ngày đây sẽ có hội Govap và Cholon dượt với chúng tôi nữa. Chúng tôi có sân và có hội Annam lập lại mà chơi thì có lo chi cuộc đá banh của Annam không tấn phát ?

Mừng lắm ! Tôi nghe tôi mừng lắm. Té ra trong một tháng nay hội Giadinh yêm-ỉm mà người làm đầu lo lắm quá ! Đáng khen lắm ! đáng phục lắm ! Tôi ước ao sao mấy hội Annam mau lập lại cho thành đặng tổ chức một cuộc tranh chức vô địch của Annam cho công chúng phỉ dạ.

VIÊN-HOÀNH

HOTEL D'ANNAM
Nam-Việt Khách-Lầu
N. 77 à 80 Boulevard Charner
9 à 15, Rue Carabelli
Đường Kinh-lấp, đường Carabelli
SAIGÒN
HUỲNH-HUỆ-KỲ, Chủ tiệm.

Kính cùng Quí khách rõ : tôi dọn một tiệm ngủ hiệu là HOTEL d'ANNAM (*NAM-Việt Khách-Lầu*) phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, cùng có dọn phòng ở từng dưới đất được cận tiện Quí-khách, xin Quí-khách thừa dịp ai o đến tiệm tôi mà nghỉ lấy làm thong thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giải phòng ngành rất mát mẻ tại đường Carabelli, trước nhà hàng Lương Hữu từ số 9 đến số 15.

HUỲNH HUỆ-KỲ, Cẩn khải.

VINHLONG
Hàng sắt Aluminium thau gan

Tại hàng ông *Thành-minh-Chiếu* Vĩnh Long.

Hàng tôi thuở nay làm những sường nhà bằng sắt, giường, hàng rào, và sửa xe hơi, canot hơi.

Nay tôi mới lập thêm một sở hàn đèn, kêu bằng (soudure autogène de tous les métaux) quí ông có hàng cylindre en fonte, carter aluminium xin đem tới tôi hàng thử một lần, chắc là vừa lòng quí ông lắm, vì khi hàn rồi tôi có thử nước và pompe hơi chắc chắn rồi tôi mới giao cho quí ông. Tôi lại có rước thợ hàn Saigon thiện nghệ, ấy là tiện lắm, quí ông khỏi thất công đi Saigon.

Thành-minh Chiếu
Rues Janlot et Milice
Vĩnh-Long

DẦU
HIỆU
SPIDOLEINE
VÀ MỠ'
L. JACQUE et Cie
CÓ TRỮ BÁN

Xin ghé mắt ! ! !
TÂI-PHÁT KHÁCH-LẦU
Của M. TRAN-XAO dit KHÁ

Kính cùng quí ông quí bà, quí thầy quí cô cùng lục-châu quân-tử đặng rõ.

Bấy lâu nay tôi chán nghề sự chế khem thể cách của khách-lầu, nên nay tôi chẳng nệ hao tốn rằng sửa lập một cái phòng ngủ hiệu « Tài-Phát Khách-Lầu » ở tại đường Tổng-đốc-Phương môn bài số 44 và 46, Cholon, phòng vì rất thanh khiết lại sáng sủa, và mát mẻ lắm, tiện phòng tôi tính rất nhẹ hơn các nơi, cũng trừ sai vặt (boy) đều dễ khiến, quí-khách nghỉ nơi phòng đều đặng vừa ý.

Quí chức thiên-hạ đến Cholon xin ghé tại « Tài-Phát Khách-Lầu » tạm nghỉ thì sẽ vừa quí chức chúng đặng vui lòng, đã ở gần gare xe-lửa Cholon-Mytho cũng là bến xe-hơi đi các nơi tiện bề cho quí chức.

Tôi công có lãnh nay đồ y phục theo kiểu Langsa và Annam đủ kiểu, lại có bán hàng lụa, và hàng bố tốt nhứt hạng và bán đồ nữ-trang theo kiểu kim thời rất khéo, cũng là xe máy và đồ phụ tùng, lại cũng có tiệm bán cơm tây (restaurant) và bán cà-phê.

Vậy xin mời quí ông quí bà, quí thầy quí cô, thừa lúc rảnh việc xin dời gót ngọc đến tiệm tôi, thì tôi hết lòng hoan nghênh thậm trọng.

Nay kính bạch
Chủ nhơn TRAN-XAO dit KHÁ

Đã tốt mà lại nhẹ

Kính cùng chư quí vị đặng rõ : thuở nay tôi chuyên về nghề mua, bán, và sửa cào thử đồn tây, nhờ ơn quí vị giúm giúp, thì sự tấn phát thiệt đã thấy hiển nhiên ; nay tôi lại kiếm được cách làm nón bằng cây ngô-châu du gián bằng nhựa cao-su, nón làm rất nhẹ nhàng, nhẹ hơn hết thảy các kiểu nón dầu thuở nay, mà sự bền chắc, lại càng giốt hơn bội phần, vì nhờ có cao-su, cho nên như có rủi mà mắc mưa, thì chỉ ướt bề ngoài mà thôi, chứ như cốt nón chẳng hề có co, cũng chẳng có mọt hay là sâu bọ chi phá hại đặng. Tôi đã thí nghiệm lâu, và đã kiến hiệu hẳn hòi, nên mới dám thi hành. Nón làm rất tinh xảo, giá bán phải chăng, xin đồng bang chiếu cố.

Quí vị ở xa, mắt chưa từng thấy, muốn biết thiệt hư xin hãy dùng thử một phen cho ắc chắc, như quí vị muốn dùng xin cho tôi hay : số sau mấy tắc mấy phân, nón lộp vải trắng hay là vải vàng, hay là nỉ xám, viền da hay là viền vải, thì tôi sẽ gởi tới một cái nón làm theo ý quí vị, và sẽ gởi cách lãnh hóa giao ngân.

Như quí vị có dịp đi Saigon, xin dời gót ngọc tới tiệm tôi, thì tôi rất lấy làm hân hạnh.

Nay kính cáo
Chủ nhơn : Antoine Đạm,
21, rue Amiral Dupré 21, Saigon

Ateliers Mécanique PHÚ-TOÀN
ĐỒNG GIÀY TÂY VÀ ANNAM
LÊ-VĂN-SEN
CHỤP HÌNH VÀ RỌI HÌNH RA LỚN
— BIÊN HÒA —

Công-ti Quản-hạt đại thương

Công-ti nặc-danh vốn 30.000.000 quan

Grands Magasins Charner

SAIGON

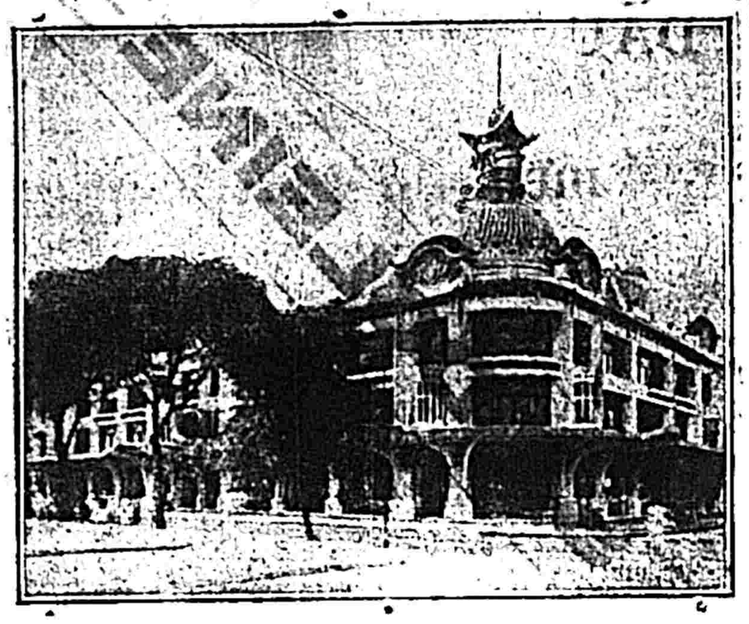

Từ ngày 2 tới 9 Mars 1923

BÁN RAO HÀNG CÁC MÓN SAU ĐÂY

Dầu thơm, đồ dùng theo bàn rửa mặt, đồng-hồ, đồ nữ-trang, giấy viết mực, súng ống, đồ để tập thể-tháo, gương, kiếng, đồ dùng trong nhà cửa, đồ gia xuy, đồ bằng sành, các thứ thuốc, đồ vệ-sanh.

NGƯỜI HÀNG VẬT THỰC

Rượu nho — Thuốc lá — Phòng-trà — Quán-rượu.

Hãy đến xem hàng hóa — Hãy đọc bản rao hàng

NÊN THỪA DỊP BẠC LÊN CAO

—— Vô ra thong thả ——

Điện-tín : MAGCHARNER — Điện-thoại { Nói lại sở quản-lý số 143 / Nói lại sở buôn-bán số 540

Thùng thơ số 528

XƯỞNG THỢ MỘC CHẠM VÀ CẨN CỦA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

sáng tạo năm 1900

Xưởng chánh tại *LAITHIÊU (THUDAUMOT)* Quai E. Ouéry

Đường mé sông chạy đi ra

TIỆM NGÀNH CÓ THỜ ĐỒ MỘN

1° Tại *Mytho* đường mé sông, nơi bến tàu và xe-hơi; 2° Tại *Cầnthơ* đường mé sông, ngay cửa tàu của khách-trú; 3° Tại *Trảng-bàng* đường cái, ngay Thánh-thất; 4° Tại *Bencầu* đường mé sông, nơi bến tàu.

Xưởng này có đóng sẵn đủ thứ bàn, ghế, tủ, văng, đều dùng toàn cây danh-mộc như: Trắc, Cẩm-lai và Gõ mà chế tạo nhiều kiểu khéo lắm, thợ làm thật là tinh-xảo, không kể giá-đắt. Bấy lâu danh tiếng, được chư quí vị hảo gia khen ngợi về sự kỹ-càng chắc-chắn rất vừa lòng.

Kính mời quí khách đến xem chơi, hoặc mua hay là đặt theo ý, tôi sẵn lòng tiếp rước và hồi âm liền.

Mandat và đây thép thì đề : NGUYỄN-HIỆP-HÒA, Laithiêu.

NHÀ BÔN MÀU XANH, TẠI ĐƯỜNG *Bonnard số 90, Saigon*

LÀ TIỆM

DÔNG-NAM-MỸ

Chuyên khắc các thứ con dấu bằng đồng, cò thợ đóng giày tây giày ta, đóm ô đựng bà, con nít, đồ kiểu; nón ESUTRE bên tây mới lại nhiều kiểu mãn, bán buôn, bán lẻ, và các thứ TRÀ DÂU-XUÂN, NHỊ-THÁI, LIÊN-TÂM, Ô-LONG rất thơm và ngon. Cao Lộc-Giác của dùng ăn bổ dưỡng tinh thần và thuốc phấn trở bình Hồi-mách rất công hiệu, xin mời quí-khách chiếu cố.

Các thứ hàng của bổn-hiệu mua tại gốc nên bán sỉ tính giá thật rẻ hơn các nơi.

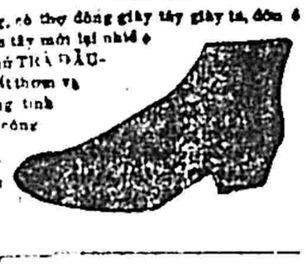

DÔNG-PHÁP THỜI-SỰ

SAIGON

GIÁ BẠC

	C
Kho nhà nước	10 f. 10
Đông-pháp Ngân-hàng (Banque de l'Indochine)	10 . 80
Trung-hoa Công-nghệ Ngân-hàng (Banque Industrielle de chine)	10 80
Hongkong et Shanghai	10 90
Chartered Bank	10 80

GIÁ LÚA GẠO

Mỗi bao một trăm kilos chở đến nhà máy tính luôn và cái bao nữa:

Lúa Vĩnh-long	5 $ 05	tới	5 $ 15
Lúa Gò-công	5 35	—	5 45
Lúa Bãi-xàu	5 25	—	5 35
Lúa Bảo-liêu	5 35	—	5 45
Lúa Cao-man (trắng)	5 00	—	5 10
Lúa Cao-man (đỏ)	4 85	—	4 95
Giá lúa mùng 10	5 25	—	5 35

CÁI GƯƠNG NÊN SOI

Giadinh. — Cô Nina Lai (Mỹ) có đến bót Sơn-đâm ngày 24 Février thưa rằng cách chừng ba tháng rưỡi nay, có một ông tây [illegible] cô bốn chục đồng. Tình vợ chồng ân-ái nặng nồng chẳng đặng mấy trăng, vì cô xuất gia tòng phu lên ở tại Tâyninh quá tháng rồi sau theo chồng về ở tại Soctrang, chẳng biết vì sao tính chồng bạt bẽo đến cô một cách như tôi đòi, lại gọi cô là bồi-điết (buyesse), mắng chửi, lại còn khi cú đánh. Cô buồn trí mới cuốn gói thẳng xông lên đàng mà về xư sở tại làng Hanh-thông-xã. Anh tây bạc tình đó bèn đi kiếm lời rằng mượn cô một số bạc bốn chục đồng, song cô không ở, lại đoạt số tiền ấy mà đào tẩu. Hàng phụ nữ có thấy không? chớ đào bông ăn thịt xúp mà phải chịu vô duyên. Vụ này đã giải ra tòa chờ ngày phân xử.

VỤ ÁN CƯỚP TẠI LÀNG TÂNG-PHÚ

Bữa thứ ba 24 Février tới 8 giờ chiều có một đảng ăn cướp mang súng đặng mười đứa có hai cây súng đến nhà ông Hội-đồng Đặng-tấm-Xuân tại làng Tăng-phú tổng An-thủy (Giadinh) ông Hội-đồng nhà ở cheo leo mà cũng là lấy giàu có trong làng. Bữa chiều đó ông đi ra trước cửa cũng gần nhà. Ăn cướp biết ông có súng bấy lâu không dám đến đánh nên thừa dịp ông đi khỏi mới dám đến nhà. Đến nơi thì gặp tại nhà có một mình con gái của ông tên là Đặng-thị-Sáo 23 tuổi và một đứa ở tên là Trần-văn-Cẩm. Bọn hung đồ nầy chẳng đợi la, liền nhảy đến đánh một bạt tay ngay ót nàng ấy phải ngã ra bất giác. Kế đó ăn cướp mới xông vào bửa tủ khuân đồ. Cùng đang khi đó ông Hội-đồng vừa trở về, ăn cướp thấy vậy liền bắn cho một phát súng trúng cẳng trái và đánh vào hàm tan một cái bà súng, ông Hội-đồng té nhào chết liền trên vũng máu.

Làng xóm hay tin đến tiếp nhưng mà ăn cướp có súng nên chẳng dám ngăn cản phải để cho ăn cướp tung hoành đánh bửa ba cái tủ lấy tiền bạc và một cây súng hai lòng, hết đồ rồi bườm mất. Nàng con gái bạc mạng nầy bị bể ót thế bịnh rất nặng phải chở đến nhà thương. Nghe nói rằng ăn cướp lấy đặng một số tiền chừng 5.000 $.

Phú-Đức lai cảo.

QUÂN ĂN CƯỚP CẠN

Sadec. — Hôm 20 tây rồi đây tên Trần-văn-Quế có mua một con heo của tên Đôi tại An-bình (Sadec) giá là 30 $. Lúc tên Quế xỉa tiền trả cho tên Đôi xảy có tên Hiếu và tên Dinh ở làng Mỹ-trà bước vô. Tên Dinh chớp số bạc còn tên Hiếu thì đưa dao ngay mặt tên Quế mà hăm nếu tên ấy la lên thì nó chụ một dao vong mạng, nên tên Quế không dám la.

Khi hai thằng ăn cướp cạn ấy đi xa rồi mới trí hô lên và chạy báo với ông cò Andrénoci ở Caolãnh hay. Ông cò liền cho một thầy đội với 2 tên lính đi kiếm bắt 2 thằng nọ. Nhưng khi bắt được tra hỏi thì chúng nó chối hết, chớ ai lại dại gì chịu cha ăn cướp phải không M. Andrénoci?

Cuộc mua bán của Annam

Chư-quí-vị cất nhà mới, hoặc sẽ có đám tiệc lớn hay là muốn dọn dẹp nhà cửa cho xuy-nga, thì nên đến tiệm *Vinh-Tôn* «Bazar Moderne», ở số 16, Place Gambetta, chợ-cũ Saigon, mà mua đồ. Tiệm nầy của Annam a bán đủ các vật dụng chưng dọn theo kiểu mới, đồ đã tốt mà giá rẻ hơn các nơi. Như muốn mua đồ để kỷ-niệm cho thân-bằng quí-hữu trong khi có lễ-tiệc hoặc cho người [illegible] của mình cũng chớ quên đến tiệm *Vinh-Tôn* «Bazar Moderne».

Ôi! Còn nói gì như đồ ăn mặc, nào là áo, nón, áo chemise, faux-cols, cravate, caud, régate, mouchoir, pochette, khăn đầu, nông thiếu thứ gì, có thứ chemise col dan [illegible] bằng từ tới 8 $ 50 một cái.

Lại mới đây, tiệm *Vinh-Tôn* có hơn hai ấm cái đồng hồ con ngựa hiệu allemand hiệt tốt. Thứ cao 1 m 20, giá 32 đồng, thứ thấp 0 m 95, giá 23 đồng.

Đồng chưng đá cẩm-thạch, bầu thủy-tinh, [illegible] tulipe, bề cao 0 m 40, giá 90 đồng một cặp.

Dạy học đánh máy, mỗi tháng 8 $ 00 (tám đồng). Học ít nửa 14 ba tháng. Trường không có lãnh học trò ở trong, mà có thể gởi nơi nào tiện, cứ mỗi tháng tiền cơm 10$00. Tiền trường phải đóng trước. Những học sanh đã học đặng ba tháng, thì chủ trường lo kiếm chỗ làm việc giùm.

COURS DE DACTYLOGRAPHIE — 10, Rue Martin des Poitiers — En face gare Dakao — SAIGON

Chúng tôi có lãnh chép giấy tờ bằng máy viết và làm số sách cho các thương-gia. Làm mau, giá rẻ.

Xin do nơi :

M. Nguyễn-văn-Mùi

THI-THƠ'

Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier, ancienne Maison de Nguyễn-văn-Giáo

N° 43 rue Sabourdin Saigon.

Kính cáo cho quí ông quí bà rõ: Nguyên tiệm nầy trước của Nguyễn-văn-Giáo, đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-văn-Thơm là em kế nghiệp cũng làm đồ nữ-trang theo kiểu kiểm thời, những là: trâm, chuyền, kiềng, chuỗi, bông tai, nhẫn, vàng đôi, kiềng, neo bông, neo đặt, đồng chiền v... v... tôi thứ theo kiểm thời cũng như ngày trước vậy.

Xin quí ông quí bà, muốn dùng món chi xin đến gót đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý quí ông quí bà dùng món chi thì tôi cũng hết lòng cẩn thận mà gởi đến cho quí ông quí bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier 43 rue Sabourdin SAIGON

Nhà làm nón Lê-v-Chân

MOCAY (Ville)

Kính cùng quí khách đặng hay, tiệm nón của tôi nghỉ mấy tháng nay đặng sắp đặc công việc làm lớn hơn khi trước. Nay tôi khởi sự làm lại một cách rất kỹ lưỡng và tính giá nhẹ hơn khi trước cho đẹp lòng quí vị mua sỉ. Vậy xin cáo vị thân chủ cả tưởng tình có cập giúp bạn đồng bang được tấn bộ rất cảm tình.

Mandat cùng là thơ gởi hỏi đều chỉ xin gởi cho M. Trần-hữu-Thế, Commerçant à Mocay (Ville).

Kính cáo.

H. Humbert

78, boulevard Bonnard

Bijoux FIX

Vente en francs aux prix de France.

Réveils Japy, ancre perfectionnée, platines massives, ressort en barillet démontables, pignons acier taillé, marche garantie. Prix : 33 francs.

Montre 8 jours Octamas, mouvement à ancre de qualité supérieure, spiral Bréguet, levées visibles, boîtier métal argentan gravé, marche garantie Prix : 48 francs.

Bijouterie fantaisie or et argent, Orfèvrerie aux meilleurs prix.

A. DENHOLM

N° 36-38, Rue Lefèvre N° 36-38

SAIGON

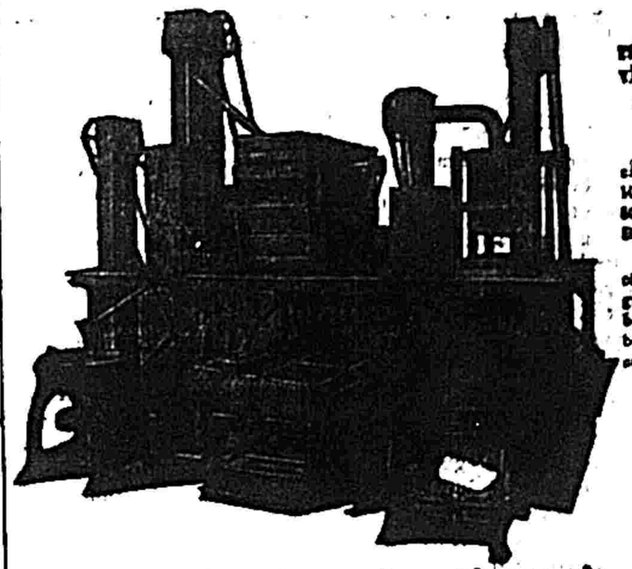

MÁY XAY LÚA GẠO

Đã rất hơn 30 cái nhà máy xay lớn tiếm chỗ, đều tốt tốn ở tại Đông-Pháp.

Quí khách chiếu cố, vì sự bền gọn xay rất đồng bao khiêu và sự bền bỉ chạy tốt của máy nầy.

NGUYÊN GIÁN MÁY — ĐỒ PHỤ TÙNG — ĐỒ THAY ĐỔI — DÂY TRÂN EMERIS — VÂN VÂN — MÁY LÀM DẦU, LÀM ĐƯỜNG — MÔ-TEUR NỔI SÔ-DE V. V. GIÁ PHẢI CHẲNG

NHÃN CON-BÒ MÀU ĐỎ

THÙNG BA-RÍT MÀU VÀNG

Rượu Chác Đỏ

"Rivesaltes"

VIN ROUGE SUPÉRIEUR

Rượu Chác Trắng

"Courtalet"

VIN BLANC SUPÉRIEUR

Tốt thượng hạng và ngon hơn các thứ nhãn hiệu khác.

Chư-tôn có mua rượu chác hoặc đỏ hoặc trắng, hãy nài cho đặng nhãn « CON-BÒ » *màu đỏ*, nhãy trên thùng « BA RÍT » *màu vàng* như trên đây vậy, mới là rượu chác thiệt tốt, thiệt ngon của Bổn-hàng, kẻo làm thứ giả mạo tốn tiền mà vô ích.

Có gởi bán, tại Saigon-Cholon và khắp cả Lục-Tỉnh Tiệm nào đều có trữ bán sỉ và bán lẻ.

F. MARTY

120, Boulevard Charner — SAIGON

Soieries — Dentelles — Broderies

Laine blanche et couleur

Toiles — Cretonne et batiste pour lingerie

Velours et Soieries pour robes

Soie d'Alger pour broder

Tissus et rideaux pour ameublement

Services de table en blanc et couleur

Serviettes de toilette

Expéditions dans l'Intérieur

Hạ-giá

Nhơn dịp xe máy bên Tây gởi qua rất nhiều, nên hiệu *ĐẠI-ÍCH* 375 rue des Marins Chợlớn, định hạ giá xe máy hiệu *Malbrough* hay là *Talbot* còn 42 $ 50. Xe hiệu nầy rất xinh đẹp mà lại chắc chắng nửa. Có bảo kiết trong một năm.

Muốn mua xin gởi mãn đa 42 $ 50 hay đồ gởi cách lãnh hóa giao ngân cũng được.

Những vị ở xa nên viết thơ hỏi cuốn mục lục xe-máy và các thứ đèn thắp bằng dầu lửa hay là dầu săn.

TRỒNG RĂNG

QUAN LƯƠNG Y CUNAUD

ở đường Chasseloup-Laubat số nhà 15

Nhổ răng một cách rất êm ái. [illegible] bằng sành và răng vàng

Bánh Quốc-Nữ

Xin chớ lầm tưởng bánh Quốc-Nữ cũng như bánh bán của khách-trú xưa nay, bánh Quốc-Nữ là bánh làm rất tinh khiết lại có beurre, sữa bò, chocolat và vanille, không khi nào phá bụng.

Vậy quí ông quí bà, khi có điệp đi đám cưới, tân gia, tân quan, hoặc kỵ cơm chi chi, xin nhớ mua vài đồng bạc bánh lẻ, hoặc nấm ba hộp bánh nguyên, trước cúng, sau đem ra đãi khách, thì rất đẹp miệng vô cùng.

Lại lúc đến kinh thành có việc, khi ra về xin quí ông quí bà, nhớ mua ít nhiều về cho bà con, em cháu, ngỏ giúp giùm cho công nghệ gái nhà Nam được mau tấn phát.

Có trữ bán tại nhà tôi, và tại tiệm bán hàng tây, hàng tàu, của chú tôi, là M. Nguyễn-khắc-Trương, ở đại lộ Bonnard số 82.

NGUYỄN-THỊ-THÂN

Propriétaire de la Fabrique de Biscuits Quốc-Nữ

13 Rue Lareynière

Saigon

SONG-MỸ KỲ-DUIÊN

(Tiếp theo)

Mộng-Lê nghe nói, ngồi ngẫm nghĩ một hồi rồi nói: Lòng tôn huynh đã quyết như thế, thì sự đi đây tôn huynh đã nhứt-định rồi. Thôi, hành-lý của tôn huynh thời tiểu-đệ đã sắm sẵn đây.

Mộng-Lê nói tới đó, liền lấy trong mình ra ba mươi nén bạc mà trao cho Tô, rồi nói tiếp: Song tiểu-đệ còn phòng giữa đường có sự gì khẩn cấp xảy ra thì tôn huynh hãy đem cái vật nầy theo mà phòng khi túng ngặt, vật nầy là vật của con gái ở nhà đây. Đoạn đưa ra mười hột minh-châu, và một đôi trâm vàng, trao cho Tô nữa.

Tô nói: Hành-lý của tiểu-đệ thì vài chục nén cũng đã chẳng rồi, hà tất phải quá nhiều. Nay nhơn-huynh rộng lượng quá thương tặng cho ba chục nén, đã hậu lắm rồi, tiểu-đệ còn mong gì quí vật nữa. Vả lại những đồ quí ấy là đồ nữ-trang của lịnh-muội, tiểu-đệ lẽ nào dám lãnh.

Mộng-Lê nói: tôn-huynh là người minh-đạt, sao nói gì những chuyện thường tình; con người là trọng, vật có bao nhiêu, tôn huynh dẫu không gặp sự biến cố giữa đường thì vật ấy hẳn còn, lại là một vật để làm kỷ-niệm ngày nay, bộ gì mà ngại.

Tô nói: Thiệt tiểu-đệ không ngờ nhứt-sơ mà được gặp một người quí hóa, có lòng nghĩa-hiệp, có lượng hào hùng như vậy. Lúc ban đầu thì tiểu-đệ vẫn để ý vào một sự như là con ngựa đường trường, con chim thẳng cánh. Đến bây giờ đây thấy nhơn-huynh hậu tình như vậy, khiến cho cái tình tiểu-đệ càng quyến luyến bồi hồi mà đi không đứt; nỗi đi nỗi ở, bây giờ tiểu-đệ mới tính làm sao đây!

Lư-mộng-Lê nói: tôn huynh nói thế là tôn huynh ngại ngùn vì cơn ly biệt ngày nay, tiểu-đệ lại buồn sầu cho sự ngày sau khó gặp; tiểu-đệ sợ rằng, sau khi tôn huynh đi rồi, tiểu-đệ có cách gì mà lại được gặp tôn huynh nữa chăng?

Tô nghe dứt lời lấy làm ngạt nhiên mà rằng: Tiểu-đệ đã được gặp nhơn-huynh là người tâm giao quí hóa như vậy, lẽ nào tiểu-đệ nỡ quên tình mà ngày sau không trông trở lại, thế thời tiểu-đệ chẳng là bạc tình lắm ru.

Mộng-Lê nói: Không phải là dám ngờ tôn huynh không trở lại, chỉ buồn vì tiểu-đệ ngày sau khó mà đối diện với tôn huynh.

Tô nói: Chuyện gì, vì cớ gì, xin nhơn-huynh hãy nói?

Mộng-Lê nói: Ban đầu tôi muốn nói mà chưa nói được, bây giờ nói không được, thì còn nói làm chi.

Tô nghe lời khó giải, liền nói: Tình bậu bạn là chí thân, dẫu rằng lời nói ruột rà cũng không nỡ giấu, chẳng nhơn-huynh cho tiểu-đệ là người chưa phải tri-tâm, cho nên không muốn nói đó chăng. Như thế thì vật tặng hảo của nhơn-huynh, đệ nào dám lãnh.

Mộng-Lê nói: Nếu tôn huynh nghĩ như vậy thời cực lòng cho tiểu-đệ biết chừng nào, tiểu-đệ nói ra càng thêm mặt đặng mày dày, không sao mở miệng được.

Tô tức mình, thôi thúc mãi, cứ một hai xin Mộng-Lê phải nói ra.

Mộng-Lê túng thế phải mở lời rằng: tôn huynh đã hết lời cũng kẻ, tiểu-đệ mà nói ra đây, lấy làm hổ thẹn trăm chiều. Số là tiểu-đệ từ ngày nghiêm-thân sớm cách, trong nhà chỉ có hai anh em, cùng nhau chăm chút bút nghiêng, đặng nối nghiệp thơ hương ngày trước. Con em nhà năm nay mới mười sáu tuổi, nhan sắc tuy hèn, song sánh với người cũng có bút nghiêng đôi chút; chỉ sợ rằng gặp người không xứng đáng, rồi mang cái tiếng vô sau, cho nên nay còn thủ tiết thâm khuê, chưa hề định phối, gia mẫu cũng lấy làm lo sợ, sợ cho con chẳng được vừa lòng. Hôm nọ, nó đương đứng trên lầu, tình-cờ nó thấy được tôn huynh ngồi bên viên-đình họ Lý, nó thấy được cao tài tôn huynh đề vịnh, nó mới mách cho tiểu-đệ đặng hay, tiểu-đệ dọ biết được thâm tình, nên muốn gặp tôn huynh mong vì nó mà kết duyên hảo-hiệp. Nay hỏi ra thời tôn huynh chung-tình đã định có chồng, thời tưởng cũng không như nguyện được, nên tiểu-đệ không dám mở lời. Cho nên ngày nay gặp tôn huynh đây, là sự còn mong, chớ như đến ngày sự đã không thành, thời còn mặt nào mà trông thấy, tuy tôn huynh không lấy sự ấy mà cười thầm, song tiểu-đệ cũng lấy sự ấy làm hổ thẹn.

Tô nghe nói liền đáp lại rằng: Phút nghe lời hạ cố, khiến cho tiểu-đệ chẳng xiết vui mừng, như tiểu-đệ đây, phiêu lưu bốn biển, muốn đặm một thân, nay đặng nhờ nhơn-huynh có dạ ân cần, thời tiểu-đệ cũng có phần vui vẻ lắm chớ.

Mộng-Lê nói: tôn huynh đã định có nơi, há dễ bỏ quả đào thơm mà ưa quả lê đắng hay sao?

Tô nói: Con mắt thiên-hạ thường xem người rất hợp, há lại thế gian có một nàng ấy tài sắc hay sao. Nếu lịnh muội đã có bụng liêu tài, gặp nhơn-huynh là người trọng nghĩa, tức là một cái nhơn-duyên trước mặt, cận toàn đi kiếm đâu xa.

Mộng-Lê nói: Nếu tôn huynh đã lòng hạ cố như vậy, còn nàng kia là một người để ý của tôn huynh lâu nay, bây giờ tôn huynh cự tuyệt đi, chẳng là một người phụ tình lắm ru? Sự ấy chẳng những là nàng kia oán tôn huynh là người bạc-hành mà thôi; em tôi nó nghĩ ra nó cũng có phần trách cho tôn huynh nữa.

(San sẽ tiếp theo)

ĐÁNH DÂY THÉP
Để như vầy :
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
Cholon

DÂY THÉP NÓI
Số 658

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. — CHOLON

CÓ BÀN CAO THU THUỐC CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN RẤT CÔNG HIỆU NHƯ SAU ĐÂY

SÂM-NHUNG BỔ-THẬN-HUỜN

● (*Thuốc hoàn bổ-thận có danh*)

Dám tưởng trong thân thể con người, thận là cội rễ, nếu phần tiên thiên hao kém, hậu thiên giảm suy thì phải mau dùng thuốc nầy mà bổ tinh thần thì mới đặng mạnh giỏi luôn.

Cho nên Bổn-dương có ông Lương-y VI-TÉ-SANH, gắn hết lòng hiệp chế ra thứ thuốc « SÂM-NHUNG-BỔ-THẬN-HOÀN » nầy, công hiệu như thần, điều hòa huyết mạch, bổ thận tráng dương, tư nhuận mặt mày, khoẻ bòa tùy vị, bồi khí sung thần, hoặc bởi sắc dục quá độ, mộng mị di-tinh, tinh tiết đầm đề, mồ hôi lai láng, hoặc hạ nguơn suy nhược, thận kém ốc lỏng, cử động yếu ớt, lỗ tai chảy nước, mỏi gối đau lưng

Bởi các chứng ấy mà sanh ra, nếu dùng đặng thuốc nầy thì như cây khô mà được mưa móc nhuần gội, trở nên sung túc tinh thần, nở nang da thịt

Thuốc hoàn nầy mà dùng nhiều chừng nào thì càng tốt chừng nầy, sống lâu sanh nhiều con, thiệt là một phương thuốc rất hiệu nghiệm lạ thường, rất quí trên đời, chẳng có thuốc nào bì kịp.

Chư quí vị có mua thuốc nầy thì nài cho được cái hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG, nhãn Ông Phúc kẻo lầm đồ giả, cũng vào sanh bình, bởi có nhiều chỗ giả mạo

CÁCH DÙNG

Mỗi ngày uống hai huờn, sớm mai thức dậy uống một huờn, chiều trước khi đi ngủ uống một huờn : hãy dùng nước muối mặng mằng hoặc nước trà mà uống thì rất nên công hiệu như thần.

Mỗi hộp 6 huờn giá là..... 0$60
Hộp cây mun 6 hoàn giá là. 1 00

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG NHỊ-THIÊN-CAO

Phàm con người ai ai công vậy cũng đều nhờ có khí huyết mà sống; nên hễ khí hư huyết kém thì trăm bịnh đều sanh, khí sắc xanh xao, hình dung gầy ốm, hoặc mặt vàng môi tái, hoặc sanh phù thũng mà khốn khổ cho mình.

Bởi vậy cho nên bổn đường chẳng nài gian khổ tìm cho được thứ thuốc hay nơi mấy danh San bên Trung-Quốc, hái lấy đem về, rồi hiệp với tế thuốc bổ Tràn-Qui mà luyện ra cho thành một thứ thuốc cao gọi là NHỊ-THIÊN-CAO, thiệt là tu âm bổ-dương rất nên hiệu-nghiệm.

Uống thứ thuốc nầy thiệt là đại bổ hết sức nầy, không hồi hộp, ít khát nước, cố thần-nguơn, an tâm thần, sanh thêm tinh-thủy, cường tráng gân cốt, bổ tỳ hòa huyết.

Phàm hễ tinh-thần hoãn hốt, thân thể mỏi mệt, ăn uống chậm tiêu, hoặc tuổi già suy nhược bịnh hâu thất điều, hoặc nhứt thiết lao lư thương tổn, hoặc đau lưng yếu gối.

Chỉ như đờn bà con gái mà có bạch đái, hoặc đường kinh bế, huất mà không thai nghén, thân thể ốm yếu, ngủ tạng bất hòa, nếu dùng thứ thuốc nầy cho được lâu thì nguơn khí ắt phục ; chẳng luận nam-phụ lão-ấu, và cũng chẳng luận những bịnh chứng nào, đều dùng được hết, ấy là một thứ thuốc để bộ Tiên-Thiên và Hậu-Thiên rất nên hiệu nghiệm, nên gọi là NHỊ-THIÊN-CAO là vậy đó.

CÁCH DÙNG

Lấy một thố thuốc nầy hòa với 1 litre rượu trắng để cho được 24 giờ đồng hồ thì dùng được.

Mỗi lần uống chừng 2 ly nhỏ, tùy theo sức rượu uống nhiều càng tốt. nếu dùng thuốc nầy mà đãi khách, hoặc đem mà tặng cho hàng tôn trưởng thì quí biết dường nào.

Giá mỗi thố là. . . . 0$80

TRẦN-CHÂU-PHẤN

Thứ phấn nầy của tiệm tôi hết lòng tìm kiếm mà chế luyện ra để trị bịnh con nít bị hỏa-thương, hoặc ngoài da ngứa ngáy, hoặc sảy, gải quá mà phải lở thịt ra, hoặc sưng lên nóng rát khó chịu, như bị các chứng ấy, nên dùng thứ phấn nầy mà thoa mấy chỗ ấy cho thường thì bịnh hết liền.

Bất kỳ nam-phụ lão-ấu hễ dùng nó mà thoa cùng mặt mày, mình mẫy cho thường, thì nó trừ đặng những mồ hôi nhơ tanh, nó lại làm cho cả mình dặng sạch sẻ thơm tho thêm nữa.

CÁCH DÙNG : Mỗi khi tắm rửa sạch-sẻ rồi thì dùng thứ phấn nầy mà thoa hết cùng mình.

Mỗi hộp giá là. . . . 0$25

VI-TÉ-SANH CHẾ TRẦN BÌ

Đời nay họ hay dùng 2 vị ngọt và mặng mà chế vị Trần-Bì nghĩa là đường với muối mà thôi, chớ họ chẳng biết hễ ngọt quá thì sanh đàm, mà mặng quá thì hay khát nước, lại còn làm cho mất cái tánh chất của Trần-Bì.

Tại bổn đường Ông Y-Học-Sĩ Vi-Té-Sanh tuân theo phép xưa mà chế, dùng thứ Trần-bì cũ cho được 20 năm trước hết phải lấy hoài-sơn phục-linh, kiết-cánh, càng-các, nguơn-sâm, bán-hạ, cam-thảo, và ô-môi nấu ra mà dầm cho thấm thuộc, rồi còn phải dùng nước gừng, Thanh-lam và lá Bạc-hà, tam chưng tam sái ; rồi lại còn dùng những Huê-kỳ-Sâm, xuyên-bối, Thị-sương, và hạnh-nhơn nghiền cho nhỏ ra mà chế với nó rồi mới phơi gió cho khô.

Bởi có lắm công phu như vậy, cho nên nó chẳng lạnh mà chẳng nóng ; được phẩm trung hòa, chẳng ngọt chẳng mặng, ngủ vị đều đủ, hễ bỏ vô miệng thì mát và thơm, ngậm nó một hồi lâu rồi mới nghe có mùi ngọt. Dùng nó thì thuận khí, tiêu đàm, lại sanh nước miếng, trừ phong dưỡng phổi, giải khác hết ho

Đờn ông đờn bà đều dùng được cả, xin hãy dùng thử rồi mới biết cách chế Trần-bì của bổn Đường khác hơn của các tiệm, chẳng luận già trẻ bé lớn chi, hễ dùng nó thường thì càng bổ ích.

Chư tôn có mua xin hãy nhìn cái nhãn hiệu Ông Phật của Nhị-thiên-đường thì mới khỏi lầm đồ giả.

Mỗi thố giá là . . . . . 0$12
Mỗi lố 12 thố 1 20

LỤC-VỊ-ĐỊA-HOÀN-HUỜN

Thứ thuốc huờn nầy nó làm cho thủy hỏa tương tế, chẳng lạnh chẳng nóng ấy là một thứ thuốc trung hòa.

Trị những các chứng bịnh như là : Thận thủy không đủ, chơn âm kém huyết, tinh huyết khô khan, đau lưng nhức cẳng, tinh thần hao tổn, hình vóc ốm gầy tự chi bãi hoài hay rịnh mồ hôi, ho khan tắc tiếng, xây xẩm mặt mày, nóng nảy bào bọt, lưỡi khô cổ gắt, tinh huyết kém hao, đêm ngủ di tình, tiểu tiện có huyết hoặc có nhọt, hoặc cang hư, hoặc thận hư, nhứt nhứt thảy đều dùng được.

Thuốc huờn nầy tư nhuận tinh-huyết, cái sự công hiệu của nó không kể cho hết được.

Mỗi buổi sớm mai và tối uống chừng bốn chỉ, uống với nước muối mặng-mằng.

Con nít uống chừng một chỉ rưỡi, nếu cho nó uống thường thì nó kiện-tỳ khai-vị, mạnh giỏi mau lớn.

Kỵ cũ cải trắng và đồ lạnh lẽo ngưng trệ chẳng nên ăn.

Mỗi hộp giá là..... 0$30

Chư tôn có mua thì hãy nhìn cái nhãn hiệu Ông Phật-mập của tiệm Nhị-Thiên-Đường thì mới khỏi lầm đồ giả.

THẦN HIỆU NHÂN DƯỢC THỦY

Phàm con người sanh ra ở đời, trong ngũ quan thì có cặp con mắt là một vật chi yếu hơn hết, nếu không cẩn thận, để cho đến rồi ro mà hư cặp con mắt đi rồi thì phải khốn khổ phùng thân. Bởi đó cho nên tiệm tôi đã hết lòng nghiên cứu những phương áo diệu mà chế ra một thứ thuốc nước rất hay, để trị các chứng bịnh con mắt, hoặc bị phong-nhiệt mà sanh nhãn, hoặc sưng, hoặc đỏ, nhức nhối xốn xang, hoặc chảy nước mắt sống, hoặc sợ chói mà không dám ngó chỗ sáng, hoặc có mộng, hoặc có cườm, nhãn-hoàn thảy đều dùng đặng cả.

CÁCH DÙNG : Mỗi ngày thả nước nhỏ vài ba lần vào con mắt, kế uống rượu cùng ăn đồ chiên xào nóng nóng.

Mỗi ve lớn giá là . . . . . 1$00
Mỗi ve nhỏ giá là . . . . . 0 [illegible]

Đèn lòng đèn đồng, đèn [illegible]
Bán tại tiệm
TRẦN-QUANG-NGHĨA
[illegible], đường d'Espagne [illegible]

Thay cũ đổi mới

Kính cùng lục châu quân-tử, cảo giới đồng bào đặng rõ. Hãy lâu cũng nhớ đồng-bào, ra ơn chiếu cố, trường nghĩa thân giao, nên mấy nhà [illegible] tôi đều ngày nay đặng bền vững, [illegible] thấy tên tuổi trong thương trường, thiết là mừng tôi hết lòng hậu cảm quí khách.

Vì tánh quyền thưa càng lâu càng nặng nên chi phần đông trong quí khách đều muốn đến khách sạng cho chẳng tôi. Bởi cớ ấy cho nên số phòng càng ngày xem thành ra ít, khó nổi bồi đáp quí khách cho vừa lòng.

Vậy mấy khách sạng cho chẳng tôi hiệu là :

1° Nam-Thành Khách-Sạng ở đường Colonel-Grimaud số 21 và 23 .

2° Nam-Trung-Khách-Sạng ở đường Alsace-Lorraine số 103 và 105;

3° Nam-Hưng-Thành Khách Lầu ở đường Amiral Roze số 19 và 20, đều mở thêm rộng rãi sạch sẽ, ngõ hầu khỏi phụ tấm lòng huê cố của quí khách trong lục-châu.

Mấy tiệm đều ở gần xe lửa Saigon-Mytho, Khách-hàu, chẳng lấy số hết lòng tiếp rước cho vừa ý đồng bào.

Nay kính ●
Quảng-ký, M. Hiệp

Phố Saigon đâu có mắc

Cứ xăn-bằn ở phố khách hoài, rồi kêu trời sao phố mắc. Kia kìa ! Tại đường *Frère Louis* người Annam mới tạo thành một giải vừa phố vừa nhà, lót toàn bằng gạch bông rất nên tráng-lệ. Đủ nước cả đèn mà rẻ rề ! Nhà lầu cho mướn mỗi tháng 80$00 ; phố mỗi tháng từ 8$00, 12$00 cho đến 35$00 thôi.

Đồng-bang ta thoản muốn ở được chốn thanh-tịnh và sạch sẽ, giúp nhau nên mối lợi-quyền, xin hãy do nơi :

Số nhà *845* đường *Frère Louis* và số nhà *95* đường *Lagrandière* mà thương-nghị, chúng tôi hết lòng hoan-nghinh và cám tạ.

Epicerie & Mercerie
NGUYỄN-VĂN-BÁU
129, Rue d'Espagne, 129. — Saigon
BÁN SỈ BÁN LẺ

LỜI RAO CẦN YẾU

Tiệm tôi mới tiếp đặng « Mực Đen » (*Encre Noire Verte*) và « Mực Tím » (*Encre Violette*) nhãn hiệu « Con Bướm-Bà » là Mực đặt nhứt bên xứ *Pháp-Quốc* gởi qua, chẳng phải như mấy tiệm bán xưa nay đâu, Mực nầy đựng ve trôn tròn nút ve có dán giấy bông đỏ xậm, mới là Mực của tiệm tôi, vậy chư tôn có cần dùng Mực hoặc đen hoặc tím, thì hãy nài nhãn « Con Bướm Bà » và ve trôn mới là Mực tốt, kẻo lầm thứ giả mạo tốn tiền mà dùng không được. *Còn chư tôn nào ở xa muốn mua bán lẻ thì hãy viết thơ cho tôi hay, tôi sẽ tính giá rất rẻ.*

Tại tiệm tôi có bán đủ đồ gia vị, nào bánh hộp, bánh sữa, Sữa cô-la, Sữa đặc, Bơ, Đậu-hao mới, đồ hộp trái cây, Cà-phê, Đường cát trắng Cà-mâu, Savon thơm, Savon Cadum Savon Marseille, Savon Đầu con Ngựa, dầu Essence de Menthe thứ tốt, Giấy Cô-ca, Nón Casque trắng, giấy, viết, mực, đồ học trò dùng, Rượu chát đỏ, Rượu chát trắng, Rượu Cô-nhắc (Cognac) Rượu Champagne Rượu rum (Rhum) Rượu ngọt Rượu khai vị, nước suối đồ đồng trong đám tiệc và nhiều thứ nữa không thể nào kể cho hết?

Bán rẻ hơn các nơi chẳng có tiệm nào bì kịp.

NGUYỄN-VĂN-BÁU,
kính cáo.

H. DELPEYRAT
Khi trước là Hãng E. POURTOU
Số nhà 33 bis, 35, 37, 39
đường Amiral Dupré Saigon
RƯỢU CHÁT, RƯỢU MẠNH
RƯỢU KHAI-VỊ, RƯỢU TIÊU-HÓA

TRAN-LONG
TIỆM ĐÓNG GHẾ MÁY
BOTINIER
Réparation des Raquettes
Rue Turc n° 14
SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 17 năm rồi ròng có một nghề làm ghế máy theo kiểu Hồng-kông, ghế dài, nghế dựa ghế ngồi, lớn có nhỏ có, đủ thước, đi dạng rất khéo rất đẹp. Có sửa vợt máy, đồ đánh trái lăng : giá rẻ hơn các tiệm khác. Xin liệt-vị đến chơi thì vui lòng tiếp đãi

Trần Long, *Cẩn bạch*

Hiệp Thành
Boulevard de la Somme n° 88
SAIGON

Là 1 nhà đóng giày tây và giày Annam đủ kiểu rất kỹ càng. Xin quí ông quí thầy dời gót đến tiệm tôi một lần thì rõ.

Thì tôi lấy làm cảm đội ơn vô cùng.

Chủ nhơn :
TRƯƠNG-VĂN-SÂU

Duy-Xuân ẩn quán
Tại đầu cầu sắt Sadec

Có in đủ các thứ thơ, tuồng, truyện, sách, bằng chữ Langsa và quốc-ngữ. Có in sổ bộ, các thứ giấy tờ về việc mua bán, các thứ danh thiếp, bao thơ, thiệp tang thiệp mời đám cưới v.. v...

Có bán đủ các thứ giấy, viết, mực, bao thơ, ngòi viết, thước gạch, gôm, viết chì và đủ thứ sách vở cho học trò các trường dùng.

Mỗi món đều bán rẻ hơn các nhà in khác.

Duy-Xuân ẩn-quán,
kính mời.

Nhà buôn Vinh-xuân-Long

Tại BàChiểu làng *Thạnh-mỹ-An (Giadinh)* ở tại con đường vòng Bà-Chiểu qua Thị-Nghè. Tiệm nầy mới lập vốn của người Annam hiệu *Vinh-xuân-Long*, bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ cây, *đầu, sao, gỗ, thao-lao, vấp*, vân vân hoặc chưa cưa hay là cưa rồi, thỳ thích người dùng.

Tại đây cũng có bán *đá tàn, đá miếng, đầu con rái, và chai* để xâm hay là trét ghe. Các món kể trên đây gốc ở Tây-ninh đem xuống.
Giá thiệt rẻ, chớ tới chỗ.

NGUYỄN-VĂN-THỌ
Marchand de bois

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng
đường Luro môn bài 99 và 101
(Đất-hộ) Saigon
TRẦN-VĂN-HIỆP, chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ : Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai bánh, xe kiến, xe kéo, và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn ; có bán đèn xe đủ kiểu bánh xe cao-su bằng cây giá tỉ bên tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiến đàn tây, đồ bắt kẻ xe chiếc và xe song-mã bằng da tây rất khéo và chắc, có bán yên cởi, chuông đạp hai tiền, bình đỗ tháp đèn khí đá theo xe. Sơn xe. — và sửa xe.

Cúi xin quí khách có dịp đến Đất-Hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi, trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiểu mua giúp làm ngời, thì tôi rất cám ơn hạ cố. Còn chư quí khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cũng giá cả tôi sẵn lòng hầu đáp.

Chủ nhơn cẩn khải.

TIỆM BÁN HÀNG BẮC
Đường Pont Blanchy số 11 và 13, gần nhà máy nước lạnh — SAIGON

Kính trình quí ông, quí bà đặng rõ-biết tiệm mới nhận được nhiều món hàng ngoài Bắc gởi vô như sau nầy :

Đồ đồng : Các kiểu lư chơn, lư mão hạc, chân đèn, lục bình cẩm bông và nhận trồng kiểu vân vân...

Đồ cẩn và đồ chạm làm bằng cẩy gỗ và trắc : Sập cẩn và chạm, tủ thờ và tủ để salon, các thứ liễn câu đối và văn, bình phuông, thọ bình, hoành, và khay, cùng các thứ ghế Salon mới chơi trọn bộ (1 bàn, 2 tràng kỷ và 4 ghế, và thứ ghế salon thường (1 bàn và ghế).

Đồ làm theo kiểu kim thời và thanh nhã.

Đồ thêu : Giải giường, nắp bàn, tranh, áo gối và các thứ đồ thêu trung bình làm rất tinh xảo và bán giá hạ hơn các tiệm khác.

Như quí ông, quí bà ở Lục-Châu có về chơi Saigon xin mời các ngày quí bộ lại coi, nhứt luận mua hoặc đặt bổn tiệm, đều vẫn có đủ kiểu, và xin hết lòng tiếp rước.

Chủ nhân kính cáo.
PHÙNG-VĂN-XUÂN.

Trần-quang-Xuân
188, Rue d'Espagne
TẠI CHỢ MỚI SAIGON

Bán sỉ và bán lẻ.
Đồ nhôm đủ thứ.
Đồng hồ đủ kiểu, đồng hồ thường.
Giày dép Bảo-kỳ.
Ghế Thonet thiệt.
Mền nỉ, mền bông.
Xe máy và đồ phụ tùng.
Đồ tạp hóa, vân vân...

GIA NHÂN

FABRIQUE DE CASQUE FANTAISIE
Venis en gros et détail
GRAVURE sur MÉTAUX et MARBRE
TRAN-DUY-BINH
Rue d'Espagne (đường d'Adran cũ)
SAIGON
TIỆM LÀM NÓN ĐỦ CÁC THỨ
Bán sỉ và bán lẻ
Khắc các thứ con dấu bằng đồng, bằng sừng, và bằng đá cẩm-thạch

TÂN TÂN HIỆP THÀNH
Ở tại đường Vienot số 40 ngan chợ Saigon mới
HUỲNH-VĂN-NHUNG, kế-nghiệp

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ô ăn trầu có chưng bằng đồng xi nikên (Nickelé) quí khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thơ thường nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức Contre Remboursement, nghĩa là đem tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHUNG, cẩn-bạch.

MỘT DỊP ÍT CÓ
Muốn bán

Một cái xe hơi hiệu *Ford* còn tinh hảo, quí vị muốn mua xin đến mới :
Hãng xe hơi ông GAY, đường Lagrandière Saigon

Imprimerie de l'Union Impr. Phát-Toán [illegible] Saigon.
Tháng [illegible]
Le Gérant : NGUYỄN-KIM-ĐỊNH